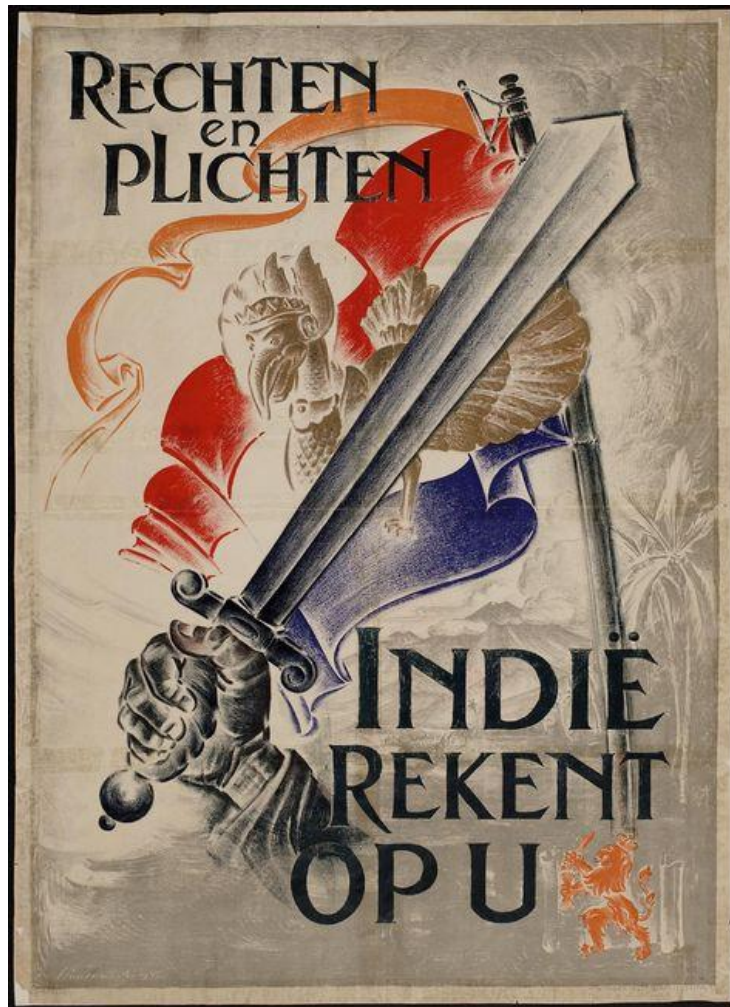

De Krant maakt het conflict

een analyse van framing in Nederlandse kranten gedurende de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog

Student: Job Brunner

Studentnummer: 3996182

Begeleider: H. van der Jagt.

Woorden: 8476

Bachelor scriptie Geschiedenis

Abstract

In dit onderzoek is gekeken naar het gebruik van framing door Nederlandse kranten gedurende de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog. Aan de hand van een theoretisch kader omtrent framing zijn twee politionele acties als casus gehanteerd waarbinnen de analyse plaatsgevonden heeft. Om een goed beeld van de maatschappelijke discussie te geven is er gekozen voor vier verschillende gepolitiseerde kranten. Geselecteerde artikelen uit deze kranten zijn door middel van discoursanalyse benaderd om het gebruik van framing aan te tonen. De primaire bronnen zijn verzameld uit; *De Volkskrant*, *Trouw*, *De Waarheid* en *Het Parool*. Uit het onderzoek is gebleken dat de kranten belichting, exclusie, specifiek taalgebruik en symboliek hebben toegepast om een bepaalde definitie, evaluatie en oplossing van het probleem voor de lezer op te stellen. De opgestelde frames zijn in grote mate toegespitst op het ideologische karakter wat aan de grondslag van de berichtgeving in de betreffende kranten stond. *De Volkskrant* en *Trouw* hebben vanuit conservatief christelijk oogpunt gepoogd de militaire operaties te legitimeren. Binnen *De Waarheid* en *Het Parool* is vanuit progressief en socialistisch oogpunt weerstand geboden tegen verder militair ingrijpen in de regio.

*We belong together!
We were united for such a long, long time...*

...

*We were building together
steadily the great work.*

We grew together.

Then the Hun and the Jap came.

Taking away our belongings and whipping us with scorpions.

...

*We fell here, we fell there, we fell side by side.
Our blood flows together, we are united now
and we want to acknowledge this¹*

¹ Jeroen Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom: The Debate on the Legitimacy of Colonialism in the Dutch Resistance, 1940–1949' *Journal of Colonialism and Colonial History* 12 (2011) 1, 1-34, aldaar 12-13.

Inhoudsopgave

Voorblad.....	1
Abstract	2
Inhoudsopgave.....	4
Inleiding.....	5
Hoofdstuk 1. Theorie omtrent framing.....	12
Hoofdstuk 2: Beeldvorming rondom de eerste Politionele Actie.	15
Hoofdstuk 3: Beeldvorming rondom de Tweede Politionele actie.....	24
Conclusie	31
Literatuurlijst.....	34
Fraude en plagiaat	39
Plagiaat.....	39

Inleiding.

Oriëntatie op het onderwerp:

In het voorjaar van 1945 werd Nederland bevrijd van de Duitse bezetter. Binnen het thuisland zou hiermee de oorlog ten einde komen na vijf jaren van onderdrukking, geweld en leed. De strijd was echter niet overal beslecht, het keizerrijk Japan had zich nog niet gewonnen gegeven. In het verre oosten hadden de Japanse troepen de Nederlanders al in maart 1942 verdreven uit haar kolonie Nederlands-Indië, het gebied was vervolgens onder Japans gezag gesteld. Door de oorlog in Europa was Nederland grotendeels geïsoleerd geraakt van de politieke ontwikkelingen in Azië. Hier werd vanuit Japan op ingespeeld door bij te dragen aan bestaand nationalistisch en antiwesters sentiment onder de inheemse bevolking van de kolonie.² Leuzen als 'Azië voor Aziaten' werden gebruikt en nationalistische kopmannen kregen vrij spel om de bevolking op te zwepen.³ Dit isolement van haar kolonie zou grote gevolgen hebben voor Nederland in de jaren direct na de oorlog. Vrijwel direct na de capitulatie van Japan op 15 Augustus 1945 riepen de nationalistische leiders Soekarno en Mohammed Hatta de onafhankelijkheid van Indonesië uit. In Nederland werd deze oproep tot onafhankelijkheid niet geaccepteerd en werden er voorbereidingen getroffen om troepen naar het gebied te sturen. De kolonie moest terug onder Nederlands gezag gebracht worden. Binnen het collectief geheugen van de Nederlandse bevolking was de kolonie een essentieel deel van de nationale identiteit. Met het verlies van de kolonie zou er een groot deel van de politieke en economische significantie van het Koninkrijk der Nederlanden verloren.⁴ In de ogen van veel Nederlanders was het sturen van troepen een gunst richting de Indonesische bevolking. Onder de Nederlandse bevolking heerste het geloof dat de revolutionaire groep collaboreerde met de Japanners en slechts een klein deel van de bevolking vertegenwoordigde.⁵ In Nederland werd verwacht dat de inheemse bevolking de arriverende soldaten met open armen zou ontvangen om rust, orde en veiligheid te brengen.⁶

Het geschetste beeld van een heldhaftige vredesmissie verschilde aanzienlijk van de werkelijke

² Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 11.

³ Tessel Pollmann, 'The Unreal War: The Indonesian Revolution through the Eyes of Dutch Novelists and Reporters' *Indonesia* 69 (2000) 93-106, aldaar 97.

⁴ Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 11-12.

⁵ Pollman, 'The Unreal War', 104.

⁶ Jacobus Adrianus Antonius Doorn en Willem J. Hendrix, *Het Nederlands/Indonesisch conflict: ontsporing van geweld*. (Amsterdam 1983), 124.

sociale en politieke onrust in de kolonie. Dit komt duidelijk naar voren binnen de vier jaar lange strijd die van 17 Augustus 1945 tot 27 December 1949 gevoerd is tussen Indonesische nationalist en Nederlandse strijdmachten. In deze periode zijn meer dan honderdduizend Nederlandse troepen gemobiliseerd en ten strijde getrokken, vele van hen zouden nooit meer terugkeren. Ook tijdens deze massale mobilisatie van troepen bleef de Nederlandse overheid ontkennen dat er een oorlog gevoerd werd. Er was enkel een conflict gaande binnen de kolonie wat veroorzaakt werd door een groep onruststokers.⁷ Om de bevolking te overtuigen van deze visie op het conflict werd de beeldvorming beïnvloed door taaltechnieken toe te passen.

Taal heeft een sterke invloed op de manier waarop we naar de werkelijkheid kijken. Benamingen veranderen de associaties die deze met zich meebrengen. Het beeld dat mensen hebben bij specifieke benamingen is contextafhankelijk en veranderlijk.⁸ Afhankelijk van de situatie en beschrijving kan een revolutionair een strijder zijn, die zich afzet tegen de heersende tirannie van de lokale despoot, terwijl voor een ander dezelfde strijder over komt als een onruststoker die de rust en orde in het land wil vernietigen. Specifieke woordkeuzes kunnen dit effect teweeg brengen.⁹ Het onderscheid tussen een botsing of een knal kan de hevigheid van de situatie accentueren of minder ernstig maken.¹⁰

Grote militaire operaties binnen dit conflict werden door de regering aangeduid met de term 'politieke actie', een omschrijving die hevige nationale en internationale kritiek met zich mee zou brengen. Uitspattingen van geweld werden ook na afloop van de oorlog beschreven als excessen, een aanduiding die het geweld omschrijft als een uitzondering. Niet alleen de overheid heeft een vooraanstaande positie binnen de beeldvorming. Ook de pers kan door middel van het uitlichten van bepaalde aspecten en het kiezen voor specifieke bewoordingen invloed uitoefenen op de opinie en perceptie van een gebeurtenis. Aangezien het grootste deel van de bevolking van de pers afhankelijk is voor haar informatie heeft de pers grote invloed op de interpretatie en beeldvorming van de belichte onderwerpen. Het sturen van dergelijke interpretatie tot een gewenst doel staat bekend als *Framing*.¹¹ Door een gebeurtenis te framen kunnen actoren mobilisatie van sociale groepen bewerkstelligen.¹² Binnen dit onderzoek zal onderzocht worden hoe Nederlandse kranten ten tijde van de Indonesische

⁷ Pollman, 'The Unreal War', 95.

⁸ Edwin Bakker en Jeanine de Roy van Zuijdewijn, *Terrorisme, Elementaire Deeltjes* (Amsterdam 2016), 13-24.

⁹ Michael Bhatia, ed. *Terrorism and the Politics of Naming* (Oxford 2013), 9.

¹⁰ Hans de Bruijn, *Framing: over macht van taal in de politiek*, (Amsterdam 2014), 7-8.

¹¹ Robert Benford en David Snow, 'Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment', *Annual review of Sociology*, 26 (2000)1, 611-639, aldaar 611-616.

¹² Dennis Chong en James N. Druckman, 'Framing theory', *Annual Review of Political Science* 10 (2007) 103-126, aldaar 106.

onafhankelijkheidsoorlog het concept van framing hebben toegepast om hun achterban te mobiliseren, zowel met steunbetuigingen als weerstand tegen het conflict.

De probleemstelling

De manier waarop de publieke beeldvorming over de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog in de Nederlandse media zich heeft gevormd zal in deze scriptie worden onderzocht. De basis van dit onderzoek ligt in de analyse van krantenartikelen die schreven over het conflict in Nederlands-Indië. Deze analyse wordt ondersteund door een theoretisch kader omtrent framing. De vraag die centraal staat in dit onderzoek luidt dan ook:

Hoe hebben gepolariseerde Nederlandse kranten framing toegepast om de beeldvorming over de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog te beïnvloeden?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden wordt in het eerste hoofdstuk een theoretisch kader opgesteld waarin het concept van framing verder wordt uitgelicht en gedefinieerd om tot een werkbaar begrip te komen. De rol van framing binnen media en sociale bewegingen zal hierbij het meest aan bod komen, deze rol zal dienen ter analyse van de primaire bronnen later in het onderzoek. Het verdere verloop van het onderzoek zal bestaan uit de kwalitatieve analyse van krantenartikelen. Deze artikelen zijn gekozen vanuit twee belangrijke gebeurtenissen ten tijde van het conflict. De eerste periode betreft de 'Eerste Politieke Actie', die van 21 juli 1947 tot 4 augustus 1947 geduurd heeft.¹³ De tweede periode betreft de 'Tweede Politieke Actie', die geduurd heeft van 9 december 1948 tot 6 januari 1949.¹⁴ Per hoofdstuk zal een periode aan bod komen waarbinnen geselecteerde primaire bronnen onderzocht worden. Er is gekozen voor kranten met verschillende ideologische achtergronden om een volledig beeld van het publiek debat rondom het conflict te kunnen schetsen. Mijn verwachting voor de uitkomst van dit onderzoek is dat de linksgeoriënteerde kranten zich vanuit progressief oogpunt solidair zullen tonen met de Indonesische bevolking. Hiertegenover zal staan dat de rechtsgeoriënteerde kranten vanuit conservatief oogpunt zullen pleiten voor een terugkeer naar de status quo van voor de oorlog. Binnen het perspectief van framing verwacht ik dat de kranten zich zullen beroepen op een theoretisch raamwerk met binaire stellingen als verzet tegenover collaboratie en opstandeling tegenover vrijheidsstrijder. Een

¹³ Schuiten, J. W. M. 'De Tweede Politieke Actie', http://www.kvbk-culturelerfgoed.nl/MS_PDF/1998/1998-0624-01-0148.PDF, (15 november 2018), 625.

¹⁴ Ibidem, 625.

tendens die ook in de politiek van de betreffende periode zichtbaar is.¹⁵ De frames binnen dit raamwerk zullen gevormd zijn naar de ideologische belangen die de kranten vertegenwoordigen.

De rechtvaardiging: Het Historiografische debat

Er is veel geschreven over de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog. Vanuit militair, sociaal en politiek oogpunt hebben schrijvers zich gebogen over het conflict om te onderzoeken waar het verkeerd gegaan is, of de strijd legitiem was en of er juist gehandeld is in de jaren na afloop van de kwestie. Een groot deel van de beschikbare werken buigt zich over het geweld binnen de oorlog. Het boek “Brandende Kampongs van Generaal Spoor” is een zeer populair werk. In dit boek heeft Rémy Limpach uitvoerig onderzoek gedaan naar het gebruik van geweld door nederlandse militairen op uitzending in de voormalige kolonie.¹⁶ Hij stelt dat er structureel oorlogsmisdaden zijn gepleegd door Nederlandse soldaten gedurende de oorlog. Een constatering die het debat rondom de Indonesische kwestie in Nederland nieuw leven ingeblazen heeft. Een andere invalshoek is gekozen door Jennifer Foray in 2015. Foray heeft met haar onderzoek ‘The Trauma of Liberation: Dutch Political Culture and the Indonesian Question in 1945’ de Nederlandse politieke cultuur en de Indonesische kwestie in 1945 geanalyseerd.¹⁷ Dit onderzoek richt zich vooral op het verwerken van het oorlogstrauma in het thuisland en hoe dit zich geuit heeft binnen de politieke sfeer. De invloed van de Nederlandse politieke cultuur is waar mijn onderzoek aan bij zal dragen. Jeroen Dewulf gaat binnen zijn werk ‘The Many Meanings of Freedom: The Debate on the Legitimacy of Colonialism in the Dutch Resistance, 1940–1949’ wel in op beeldvorming.¹⁸ Hij doet dit door de rol van het kolonialisme in de clandestiene literatuur en pers te analyseren, toch blijft een verdere uitdieping van de beeldvorming rondom het conflict uit. Binnen de historiografie rondom de publieke discussie heeft S. Scagliola in het boek “last van de oorlog” de rol van de overheid bekeken en onderschreven dat deze zichzelf een te kleine rol heeft toegekend.¹⁹ Het aandeel van de pers in het publiek debat blijft echter een lege vlek binnen de historiografie betreffend de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog.

¹⁵ Jennifer L. Foray, ‘The Trauma of Liberation: Dutch Political Culture and the Indonesian Question in 1945’, *Historical Reflections* 41 (2015) 3, 79-94, aldaar 79-82.

¹⁶ Rémy Limpach, *De brandende kampongs van Generaal Spoor*, (Amsterdam 2016).

¹⁷ Jennifer L. Foray, ‘The Trauma of Liberation: Dutch Political Culture and the Indonesian Question in 1945’, *Historical Reflections* 41 (2015) 3, 79-94.

¹⁸ Jeroen Dewulf, ‘The Many Meanings of Freedom: The Debate on the Legitimacy of Colonialism in the Dutch Resistance, 1940–1949’ *Journal of Colonialism and Colonial History* 12 (2011) 1, 1-34.

¹⁹ Elsbeth B. Locher-Scholten, ‘SI Scagliola, Last van de oorlog. De Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië en hun verwerking’ (2004), 145-147.

Onderzoek naar het concept van *framing* wordt gekarakteriseerd door theoretische onduidelijkheid. Er bestaan gefragmenteerde definities waardoor duidelijke categorisatie van de processen te wensen over laat.²⁰ Carragee en Roefs bouwen voort op deze conceptuele problemen vanuit het definiëren van frames, de auteurs stellen dat de relatie tussen mediaframes en politieke of sociale macht ondergewaardeerd is.²¹ Om te voorkomen dat framing gelijk komt te staan aan media effecten raden de deze aan onderzoek naar framing te koppelen aan politieke en sociale dimensies.²² Hier zal in dit onderzoek aandacht aan besteed worden. Benford en Snow hebben de relatie tussen framing en sociale bewegingen onderzocht.²³ De auteurs hebben karakteristieke eigenschappen en hoofdtaken van sociale actie frames uiteengezet, deze zullen in hoofdstuk 1 uitgediept worden. Door het onderzoek in deze scriptie kan inzicht verkregen worden in de manier waarop de Nederlandse pers middels framing de beeldvorming binnen het publiek debat en het collectief geheugen beïnvloed heeft. Tevens zal de sociaal-politieke karakter dat de basis van de frames vormt belicht worden. Binnen het huidige sociaal-politieke klimaat waar de authenticiteit en motivatie van de pers aan alle kanten betwist wordt en aantijgingen van *fake news* aan de orde van de dag zijn, is het van essentieel belang om een adequaat begrip te hebben van de invloed die de pers op de beeldvorming kan uitoefenen.

De verantwoording: De Methode

Dit onderzoek zal bestaan uit verschillende onderdelen, beginnende met een kwalitatief krantenonderzoek. De krantenartikelen zullen in lijn met het framing onderzoek van Douglas Downs hermeneutisch geanalyseerd worden.²⁴ Door middel van discours analyse zal een interpretatieve analyse gedaan worden. Deze zal zich richten op de politieke en emotionele lading die schuilt achter het taalgebruik binnen de behandelde primaire bronnen.²⁵ Er zal gelet worden op het gebruik van bronnen,

²⁰ Dietram A. Scheufele, 'Framing as a theory of media effects' *Journal of communication* 49 (1999) 1, 103-122, aldaar 103-104.

²¹ Kevin M. Carragee en Wim Roefs, 'The neglect of power in recent framing research' *Journal of communication* 54 (2004) 2, 214-233, aldaar 214.

²² Ibidem, 222-224.

²³ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 611-639.

²⁴ Douglas Downs, 'Representing gun owners: Frame identification as social responsibility in news media discourse', *Written Communication* 19 (2002) 1, 44-75, aldaar 45.

²⁵ Federico Boni, 'Framing media masculinities: Men's lifestyle magazines and the biopolitics of the male body', *European Journal of Communication* 17 (2002) 4, 465-478, aldaar 468.

thema's en metaforen.²⁶ Deze inzichten zullen vervolgens getoetst worden aan de karakteristieken van framing zoals opgesteld door Benford en Snow, deze worden in hoofdstuk 1 verder worden toegelicht.²⁷ De intentie is om hiermee inzicht te verkrijgen in de manier waarop de verschillende bronnen het conflict hebben vormgegeven, om hieruit de gehanteerde frames af te leiden.²⁸

Er ligt een inherente subjectiviteit aan de hermeneutische methode ten grondslag. De bron wordt geanalyseerd vanuit de context waarbinnen deze geschreven is. Aangezien de ondersteuning van de onderzochte frames contextueel is bestaat er weinig empirische ondersteuning voor de inhoud van frames is.²⁹ Hierom is het van groot belang dat zorgvuldig beschreven wordt waarom het betreffende frame afgeleid kan worden vanuit de tekst.³⁰ Kranten in deze periode van de geschiedenis zijn sterk verzuimd en gepolitiseerd. Tot aan de jaren 60 was de houding van de media sterk gebonden aan de zuil waarbinnen deze zich bevond, politici hadden vaak tevens een functie binnen de media waaruit de achterban direct aangestuurd kon worden.³¹ De politieke kleur van een krant bepaalt in grote mate de inhoud in de betreffende periode.³² Om rekening te houden met deze verzuiling zullen verschillende kranten van beide kanten van het politieke spectrum belicht worden. Aan de links progressieve kant zullen *De Waarheid* en *Het Parool* nader bekeken worden terwijl aan de rechts conservatieve kant *Trouw* en *De Volkskrant* onder de loep gelegd worden.

De volledige duur van het conflict is een te lange periode voor een dergelijk onderzoek. Hierom zullen twee sleutelmomenten binnen het conflict worden geanalyseerd. Het eerste moment dat in dit onderzoek aan bod zal komen betreft de 'Eerste Politieke Actie' gedurende juli en augustus 1947. Met deze campagne verkreeg Nederland de controle over grote delen van Java en Sumatra.³³ Aangezien deze militaire operatie zich op een compleet andere schaal voltrok dan de eerdere schermutselingen is de berichtgeving rondom dit moment tekenend geweest voor het publieke debat. Zowel voor als tegenstanders zijn bijzonder vocaal geweest in het delen van opvattingen over de koers die de Nederlandse overheid gekozen had. Het tweede moment dat nader bestudeerd zal worden is de 'Tweede

²⁶ Cynthia-Lou Coleman en Erin V. Dysart, 'Framing of Kennewick man against the backdrop of a scientific and cultural controversy', *Science Communication* 27 (2005) 1, 3-26, aldaar 7.

²⁷ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

²⁸ Coleman en Dyshart, 'Framing of Kennewick man', 13.

²⁹ Jörg Matthes en Matthias Kohring, 'The content analysis of media frames: Toward improving reliability and validity', *Journal of communication* 58 (2008) 2, 258-279, aldaar 259.

³⁰ Downs, 'Representing gun owners', 46.

³¹ Eveline Domevscek, *Politieke Kleur Bekennen: Een Onderzoek Naar de Aanwezigheid Van 'links' en 'rechts' in de Berichtgeving Van de Volkskrant en NRC Handelsblad*. Erasmus Universiteit (2006), 1-99, aldaar 10.

³² Frank van Vree, *De Nederlandse pers en Duitsland. Een studie over de vorming van publieke opinie* (Amsterdam 1989), 220-221.

³³ Stef Scagliola, 'The Silences and Myths of a 'Dirty War': Coming to Terms with the Dutch-Indonesian Decolonisation War (1945-1949)', *European Review of History: Revue européenne d'histoire*, 14 (2007) 2, 235-262, aldaar 238-239.

Politionele Actie' van december 1948. Met deze militaire operatie verkreeg Nederland wederom de controle over geheel Java en een groot deel van Sumatra. Met het veroveren van een dergelijk gebied was het te controleren gebied echter te groot geworden om effectief te overzien. Dit moment wordt dan ook als intensivering van het conflict gezien.³⁴ Meer en meer raakte de Nederlandse troepen verzeild in een guerrillastrijd die zich ontpopte tot een onhoudbare situatie. De manier waarop de Nederlandse pers deze situatie heeft vertolkt richting haar achterban kan waardevolle inzichten opleveren over het framing proces en beeldvorming door media.

Kortom wordt in dit onderzoek een kwalitatief krantenonderzoek gedaan waarbij een discoursanalyse zal kijken naar het gebruik van bronnen, thema's en metaforen. Rekening moet gehouden worden met de subjectiviteit van de hermeneutische benadering. Er is gekozen voor kranten die meerdere kanten van het politieke spectrum vertegenwoordigen om een duidelijk maatschappelijk beeld te geven. Om de beeldvorming duidelijk te kunnen analyseren is gekozen voor twee sleutelmomenten in het conflict.

³⁴ Scagliola, "The Silences and Myths of a 'dirty war'", 238-239.

Hoofdstuk 1. Theorie omtrent framing.

Wereldwijde gebeurtenissen zijn vandaag de dag live te volgen door middel van constante berichtgeving vanuit de media. Deze berichtgeving is vaak het eerste moment waarin de lezers en luisteraars in contact komen met de betreffende gebeurtenissen. Door deze afstand tussen de gebeurtenissen en de mensen thuis zijn deze afhankelijk van de pers. Tegenwoordig dient de pers een objectieve en feitelijke representatie van de gebeurtenissen op te stellen, dit is echter niet altijd het geval. Beslissingen van de media om bepaalde ontwikkelingen te belichten of juist weg te laten hebben grote invloed op de manier waarop het publiek het nieuws interpreteert.³⁵ Deze invloed op de beeldvorming wordt aangeduid met het concept *framing*. Een specifieke interpretatie van een probleem, morele oordelen of de beste oplossingen worden middels deze techniek gestuurd. Dergelijke overtuigingstechnieken kunnen gebruikt worden om een reactie binnen het publiek te ontlokken of deze aan te sporen tot het ondernemen van actie.³⁶ Framing is niet altijd een bewust proces, er zijn verschillende factoren die invloed hebben op de beslissing om framing toe te passen. De ideologie, politieke voorkeur en persoonlijke ervaringen van de auteur kunnen allen de getoonde boodschap kleuren en beïnvloeden.³⁷

Om het onderzoek binnen deze scriptie te kunnen verrichten zal eerst een werkbare definitie van framing worden opgesteld. Binnen onderzoek naar framing zijn verschillende interpretaties van het concept ontstaan, gemeenschappelijke karakteristieken binnen deze onderzoeken betreffen het prominent representeren of juist weglaten van onderwerpen. Een frame kan verschillende vormen aannemen, denk hierbij aan een vergelijking, metafoor, verhaal of krachtterm.³⁸ De socioloog Robert Entman heeft in zijn onderzoek naar framing het concept als volgt gedefinieerd: *'To Frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating tekst, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation and/or treatment recommendation'*³⁹ Deze definitie beschrijft een proces waarin een waargenomen realiteit wordt omgevormd tot een geconstrueerde realiteit. Vanuit deze geconstrueerde realiteit worden definities, interpretaties en evaluaties van de getoonde boodschap beïnvloed. De persoon die het nieuws opstelt kan hiermee invloed uitoefenen op hoe het publiek het nieuws beschouwt. In later onderzoek, waar

³⁵ Scheufele, 'Framing as a theory of media effects', 105.

³⁶ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

³⁷ Ibidem, 104.

³⁸ Hans de Bruijn, *Framing: over macht van taal in de politiek* (Amsterdam 2014), 4-5.

³⁹ Robert M Entman, , 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of communication* 43 (1993) 4, 51-58, aldaar 52.

Entman samen met Lance Bennett de rol van communicatie in de democratie heeft onderzocht werd framing gedefinieerd als *'Selecting, highlighting some elements of alleged public sentiments, and sorting into a coherent narrative some facts or observations and deleting or neglecting other elements.'*⁴⁰ Het vormen van een narratief door middel van het selecteren, belichten of weglaten staat binnen deze definitie centraal. Middels framing kan een auteur de werkelijkheid scheppen die door het publiek als waarheid geïnterpreteerd zal worden. Goffman heeft in zijn studie naar sociale bewegingen frames geïnterpreteerd als schema's van interpretatie die individuen in staat heeft gesteld om te vinden, te identificeren en te labelen.⁴¹ Binnen dit onderzoek zullen de definities zoals opgesteld door Entman gebruikt worden. Wanneer in het kader van sociale bewegingen opvattingen en betekenissen samengevoegd worden, noemen we deze collectieve actie frames. Deze dienen om te inspireren en te legitimeren.⁴² Frames helpen mensen hiermee om gebeurtenissen betekenis te geven en brengen verschillende effecten teweeg. Potentiële medestanders kunnen gemobiliseerd worden, steun kan vergaard worden en antagonisten kunnen tegengewerkt worden.⁴³ Deze effecten zullen later in dit onderzoek in de praktijk aan bod komen.

Nu we weten waar frames voor dienen en hoe we het concept kunnen definiëren is het tijd om te kijken hoe frames functioneren. Sociologen Robert Benford en David Snow hebben een aantal karakteristieke eigenschappen van frames geïdentificeerd. Deze worden omschreven als *Core Framing Tasks*, de hoofdtaken van collectieve actie frames.⁴⁴ Deze karakteristieke taken van frames zullen later in dit onderzoek dienen ter identificatie van het gebruik van framing door de verschillende kranten. Collectieve actie frames bestaan uit drie verschillende componenten. Ten eerste is er het diagnostisch frame, hierin worden problemen geïdentificeerd en worden de oorzaken van deze problemen toegeschreven aan interne en externe factoren binnen het frame.⁴⁵ Wat kunnen we opvatten als het probleem en hoe moeten we dit verwoorden? Het tweede component is het prognostisch frame, hierbinnen wordt een oplossing voor de problemen vanuit het eerste component opgesteld.⁴⁶ Een plan van aanpak wordt opgesteld waar de beste koers belicht wordt. Het derde component betreft het motiverende frame, hierbinnen wordt het publiek aangespoord tot actie.⁴⁷ Door een nadruk te leggen op

⁴⁰ Lance W. Bennett en Robert M. Entman, *Mediated politics: Communication in the future of democracy*. (Cambridge 2000), 203-209.

⁴¹ Benford, Robert D., and David A. Snow. "Framing processes and social movements: An overview and assessment." *Annual review of sociology* 26.1 (2000): 614.

⁴² Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 614.

⁴³ Ibidem, 614-615.

⁴⁴ Ibidem, 613.

⁴⁵ Ibidem, 615.

⁴⁶ Ibidem, 616.

⁴⁷ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617.

agency, noodzaak en doeltreffendheid krijgen de ontvangers het gevoel dat hun acties effect hebben en het gewenste resultaat zullen brengen.⁴⁸ Naast deze hoofdtaken zijn er een aantal variabelen geïdentificeerd die frames van elkaar onderscheiden. Deze variabelen bestaan ten eerste uit de probleemidentificatie, de diagnose van het probleem.⁴⁹ Ten tweede is er de inclusiviteit en flexibiliteit van het frame, welke factoren vallen binnen deze diagnose en zijn deze veranderlijk?⁵⁰ Tot slot is er de mate van resonantie, de geloofwaardigheid van het frame in het overbrengen van de boodschap.⁵¹ Aan de hand van de besproken hoofdtaken en de variabelen zullen de frames binnen dit onderzoek geanalyseerd worden. Een auteur kan hiernaast gebruik maken van symbolen en overdrijvingen om het frame sterker te maken. Deze factoren zorgen ervoor dat de standpunten binnen een frame als beste oplossing voor het probleem uit de publieke discussie komen.⁵² Essentieel aan frames is de band met ideologieën.⁵³ Aangezien de kranten die in dit onderzoek geanalyseerd worden verbonden zijn aan verschillende sociale bewegingen is dit onderscheid van essentieel belang.⁵⁴

Samenvattend kunnen we stellen dat framing een proces van beïnvloeding is. Binnen dit proces wordt gepoogd middels selectie, exclusie en benadrukking de beeldvorming te beïnvloeden. Door framing wordt het beeld dat in de media wordt voorgesteld als waarheid aangenomen. Vanuit deze geschapen realiteit kunnen medestanders gemobiliseerd worden, kan bijstand vergaard worden voor standpunten of kunnen potentiële tegenstanders tegengewerkt worden. Sociale bewegingen bouwen door deze functies in grote mate op frames om hun politieke doelstellingen te bereiken. Frames werken vanuit drie hoofdtaken; diagnostisch, prognostisch en motiverend framen. Het is van groot belang dat er aandacht besteed wordt aan het gebruik van benadrukking, exclusie en de relatie tussen framing en ideologie. Nu de theorie rondom framing uiteengezet is kunnen we deze in de praktijk brengen.

⁴⁸ Ibidem, 615.

⁴⁹ Entman, 'Framing', 52.

⁵⁰ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

⁵¹ Ibidem, 619-620.

⁵² Chong en Druckman, 'Framing Theory', 116.

⁵³ Carragee, roefs, the neglect of power in recent framing research, 217.

⁵⁴ Domevscek, Politieke Kleur Bekennen, 10.

Hoofdstuk 2: Beeldvorming rondom de eerste Politionele Actie.

De leiders van de Indonesische vrijheidsstrijders hadden met de capitulatie van Japan vrijwel direct de onafhankelijkheid van Indonesië uitgeroepen. Toch heeft deze claim op soevereiniteit niet geleid tot een directe oorlog. Nederland reageerde op de roep tot Indonesische onafhankelijkheid door troepen richting de voormalige kolonie te sturen om de orde en rust te herstellen. Gedurende de eerste periode van het conflict bleef deze op militair vlak beperkt tot relatief kleine schermutselingen. Zowel de Republiek Indonesië als Nederland waren bezig hun troepensterkte te vergroten.⁵⁵ Gedurende de eerste helft van 1947 waren de onderhandelingen tussen beide partijen vastgelopen en werd er in Nederland besloten het offensief te kiezen, wat begon op 21 juli 1947.⁵⁶ Deze aanval bestond uit een beperkte militaire actie om de Republiek tot concessies te dwingen. Dit offensief wat officieel bestempeld werd als 'operatie Product' zou later de geschiedenisboeken in gaan als de 'Eerste Politionele Actie'.⁵⁷ Binnen dit offensief moest de stabiliteit van de republikeinse troepen ondermijnd worden, economische doelen veroverd worden en de veiligheid van de aanwezige Nederlandse soldaten verbeterd worden. Deze militaire operatie heeft geduurd tot 4 augustus 1947 wanneer een staakt-het-vuren werd afgekondigd en de onderhandelingen werden hervat.⁵⁸

Binnen dit hoofdstuk zal de berichtgeving rondom de eerste politionele actie in vier Nederlandse kranten aan bod komen. De kranten die hiervoor gebruikt worden zijn: *De Volkskrant*, *Trouw*, *De Waarheid* en *Het Parool*. Eerst zal het verzuilde karakter van de kranten belicht worden, de ideologische invloed op de kranten wordt hiermee in kaart gebracht.⁵⁹ De terugkerende ideologische patronen binnen de gekozen artikelen geven een representatief beeld van de bewegingen die verbonden zijn aan de kranten.⁶⁰ Vervolgens zullen framing technieken die gebruikt zijn om de beeldvorming rondom de politionele actie te beïnvloeden geanalyseerd worden. Hoe hebben deze kranten het diagnostische, prognostische en motiverende frame opgesteld om hun interpretatie van de situatie over te brengen?⁶¹ De probleemidentificatie, flexibiliteit en inclusiviteit van het frame zijn factoren waar speciale aandacht aan besteedt wordt.⁶² Tot slot zal gekeken worden naar de mate van resonantie die het frame ten opzichte

⁵⁵ De tweede politionele actie, militaire spectator, 625.

⁵⁶ Ibidem, 625.

⁵⁷ Ibidem, 625.

⁵⁸ Ibidem, 625.

⁵⁹ Carragee en Roefs, 'The neglect of power in recent framing research', 221.

⁶⁰ Ibidem, 224.

⁶¹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615-617.

⁶² Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617-618.

van haar publiek heeft.⁶³ De eerste krant die aan bod zal komen binnen dit onderzoek betreft *De Volkskrant*.

De Volkskrant

De Volkskrant is een van oorsprong Rooms-Katholieke krant. De fractievoorzitter van de toenmalig regerende Katholieke Volkspartij Carl Romme, bekleedde een nevenfunctie als staatkundig hoofdredacteur van *De Volkskrant*.⁶⁴ Hij beschouwde *De Volkskrant* als een directe manier om zijn achterban aan te sporen en te inspireren. De pers was er niet om de lezer het nieuws te brengen maar diende als medium om politieke en theologische boodschappen over te brengen.⁶⁵ Waar veel andere kranten in deze tijd zich binnen de politieke oppositie bevonden was *De Volkskrant* de spreekbuis van de grootste partij van het land. Vanuit deze hegemoniale positie was de krant niet genoodzaakt kritiek te leveren, er moest enkel steun voor het huidige beleid vergaard worden.⁶⁶ Gezien deze directe politieke en religieuze invloed verklaarde de krant zich veelal solidair met het beleid van de toenmalige regering.

Deze solidariteit is direct terug te vinden binnen een column op vier augustus 1947.⁶⁷ Binnen deze column wordt gereageerd op het staken van de eerste politionele actie, *'niet met vreugde maar wel van heler harte'* heeft de krant zich achter het besluit van de regering geschaard, *'Er steekt in dit ons standpunt een stuk vertrouwen in onze regering.'*⁶⁸ Vanuit het motiverende frame wordt gesteld dat vertrouwen in de regering de spil is waaruit het beleid gesteund dient te worden.⁶⁹ *'De regering is, nu veertien dagen geleden, moeten overgaan tot haar politionele actie wegens de onhoudbaarheid van de toestand, geschapen door de woordbreuk der Republiek.'*⁷⁰ Binnen deze zin wordt het probleem diagnostisch geframed, de situatie was onhoudbaar en veroorzaakt door woordbreuk vanuit de Indonesische republiek.⁷¹ In lijn met de definitie van Bennett wordt een narratief geschapen door andere opties van de Nederlanders achterwege te laten terwijl de noodzakelijkheid van het ingrijpen benadrukt wordt.⁷² Door

⁶³ Ibidem, 619-620.

⁶⁴ Domevscek, *Politieke Kleur Bekennen*, 16

⁶⁵ Ibidem, 16

⁶⁶ Carragee en Roefs, 'The neglect of power in recent framing research', 221-224.

⁶⁷ 'Staking van de vijandelijkheden', *De Volkskrant*, 04-08-1947.

⁶⁸ 'Staking van de vijandelijkheden', *De Volkskrant*, 04-08-1947.

⁶⁹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 616.

⁷⁰ 'Staking van de vijandelijkheden', *De Volkskrant*, 04-08-1947.

⁷¹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

⁷² Bennett en Entman, *Mediated politics*, 203-209.

de noodzaak te benadrukken legitimeert de auteur het ingrijpen van de regering.⁷³ Op 14 december 1947 wordt een vergelijkbaar artikel gepubliceerd, de titel van het artikel luidt '*Nederlands vredeswil niet aangetast door noodzakelijke politionele actie*'.⁷⁴ Wederom kiest de krant voor het benadrukken van de noodzaak van de militaire operatie, terwijl tegelijkertijd de vredeswil van Nederland wordt benoemd. Herhaling van uitspraken als de noodzaak van de Politionele Actie zorgen voor een grotere mate van resonantie binnen een frame, hoe vaker iemand aan deze uitspraak wordt blootgesteld hoe sneller deze er in gaat geloven.⁷⁵ Het selectief benadrukken van deze vredeswil moet de lezer overtuigen het verdere beleid van de regering te steunen.⁷⁶ Om dit standpunt te versterken schrijft de auteur: '*De republiek bleef ten onrechte staan op het standpunt dat zij volledig soeverein is en dat aan de Nederlandse troepen niet de opdracht verstrekt mocht worden om orde en rust te herstellen*'.⁷⁷ Binnen deze uitspraak wordt diagnostisch geframed dat de roep om soevereiniteit onrechtmatig is.⁷⁸ De morele evaluatie die hieruit volgt is dat het Nederlandse optreden legitiem is.⁷⁹ Vanuit het prognostisch frame wordt het herstellen van de orde en rust door Nederlandse troepen hiermee voorgesteld als oplossing voor het opgestelde probleem.⁸⁰

Trouw

Trouw is ontstaan als verzetskrant die voornamelijk uit orthodox-protestantse christenen bestond.⁸¹ Waar de krant ooit verbonden was aan *Vrij Nederland* werd dit blad als te progressief beschouwd en vond er een afscheiding plaats in 1943.⁸² De krant heeft zich consequent tegen de Indonesische onafhankelijkheid gekeerd en heeft gepleit voor een terugkeer naar de continuïteit van voor de oorlog.⁸³ Vanuit het conservatieve Protestantse gedachtegoed werd de zorg voor de kolonie als een door god geschapen taak opgesteld.⁸⁴ Een taak waarbinnen de kinderlijke bevolking van Indië behoed diende te worden van onrust

⁷³ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 614.

⁷⁴ 'Nederlands vredeswil niet aangetast door noodzakelijke politionele actie', *De Volkskrant*, 31-12-1947.

⁷⁵ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 619-620.

⁷⁶ Scheufele, 'Framing as a theory of media effects', 107.

⁷⁷ 'Nederlands vredeswil niet aangetast door noodzakelijke politionele actie', *De Volkskrant*, 31-12-1947.

⁷⁸ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

⁷⁹ Entman, 'Framing', 52.

⁸⁰ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 616.

⁸¹ Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 9.

⁸² *Ibidem*, 9.

⁸³ Hans den Heuvel en Gerard Mulder *Het vrije woord: de illegale pers in Nederland, 1940-1945*, (Den Haag 1990), 148-149.

⁸⁴ Den Heuvel en Mulder, *Het vrije woord*, 140-141.

en kwade invloeden.⁸⁵ *Trouw* stond als politiek middel in dienst van Antirevolutionaire voorman Hendrik Colijn. Deze stelde dat het Indonesisch volk niet bestond, het enige wat de primitieve volkeren verbond was de overheersing door de Nederlanders.⁸⁶ Na de onafhankelijkheidsverklaring van Soekarno nam *Trouw* dan ook de leiding in een oproep tot militaire interventie in de kolonie.⁸⁷ De orde moest en zal hersteld worden. Wanneer de kolonie onafhankelijk zou worden zou al het goede werk der Nederlanders tenietgedaan zijn.

Binnen de uitgaves rondom de Eerste Politionele Actie is deze koloniale lijn sterk terug te vinden, zowel in de gekozen bewoordingen als in de onderwerpen die belicht werden. In een artikel geplaatst op 22 november 1947 leest de titel '*Noodtoestand in Indië, gevolg van beperkte politionele actie*'.⁸⁸ Direct valt binnen deze titel op dat de auteur gekozen heeft voor de benaming Indië. Er wordt vermeden het gebied te bestempelen als republiek of als Indonesië, hiermee wordt de legitimiteit van de roep om onafhankelijkheid beperkt.⁸⁹ De situatie wordt diagnostisch geframed als een conflict tussen een staat en een deel van haar onderdanen.⁹⁰ In de ondertitel wordt de noodtoestand direct toegeschreven aan het beperkte karakter van de Politionele Actie. De krant neemt de stelling in dat de noodtoestand enkel met rigoureuze maatregelen opgelost kan worden. Vanuit het prognostische frame wordt hiermee een harde en volledige militaire interventie voorgesteld als remedie voor het conflict.⁹¹ Op twee augustus 1947 verschijnt een artikel in *Trouw* getiteld '*staking van politionele actie thans zou een ramp zijn*'.⁹² Binnen dit artikel wordt geschreven dat het staken van de politionele actie een broeinest achter zou laten waaruit '*extremistische elementen hun agitatie kunnen voortzetten*'.⁹³ Vanuit het diagnostisch frame probeert de schrijver het publiek te overtuigen dat het staken van de politionele actie de situatie enkel erger zou maken.⁹⁴ Vanuit het motiverende frame dient deze uitspraak tevens om de lezer te motiveren de militaire interventie te steunen.⁹⁵ Door de woordkeuze van extremistische elementen schept de auteur het beeld van Indonesische republikeinen als uitschieters. Een beeld moet gevormd waarin de bevolking afgezien van deze extremistische elementen de Nederlandse inmenging steunt. Dit narratief wordt opgesteld om

⁸⁵ Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 19.

⁸⁶ Ibidem, 19.

⁸⁷ Ibidem, 21.

⁸⁸ 'Noodtoestand in Indië', *Trouw*, 22-11-1947.

⁸⁹ Bennett en Entman, *Mediated politics*, 203-209.

⁹⁰ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

⁹¹ Ibidem, 616.

⁹² 'Staking van politionele actie thans zou een ramp zijn', *Trouw*, 02-08-1947

⁹³ 'Staking van politionele actie thans zou een ramp zijn', *Trouw*, 02-08-1947

⁹⁴ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617.

⁹⁵ Ibidem, 616.

het vooropgestelde doel te bereiken, het terugwinnen van de kolonie.⁹⁶ Hiernaast wordt gerefereerd naar uitspraken van Indonesische leiders die gepleit hebben voor de *'moord op alle Nederlanders'*.⁹⁷ Gematigde opvattingen van de Indonesische leiders worden achterwege gelaten terwijl punten die het extremistische karakter wat opgesteld wordt belicht worden.⁹⁸ Door de Indonesische leiders op deze manier te framen wordt het narratief van de goede christelijke Nederlander tegenover de extremistische Indonesiërs onderbouwd.⁹⁹

De Waarheid

Tijdens de tweede wereldoorlog was de verzetskrant *De Waarheid* de plek waar het communistisch gedachtegoed onder het volk verspreid werd. Zelfs de naam was gemodelleerd naar de Russische communistische krant Pravda.¹⁰⁰ Ten tijde van de Politonele Acties heeft de krant gepleit voor complete onafhankelijkheid voor Indonesië. Eventuele negatieve consequenties voor Nederland moesten hierbij ondergeschikt gesteld worden aan het realiseren van een nieuwe socialistische wereldorde.¹⁰¹ Volgens *De Waarheid* werd de arbeidersklasse in zowel Nederland als Indonesië onderdrukt. Enkel solidariteit kon een revolutie teweeg brengen. Het socialistische beginsel van ongelijkheid is dan ook leidend voor de thema's en standpunten die in de krant behandeld zijn.

In een artikel getiteld *'De verdedigers van democratie en onafhankelijkheid'* van 21 november 1947 wordt kritiek gegeven op de beslissing van de regering om de Politonele Actie uit te voeren.¹⁰² Deze kritiek komt voort uit het standpunt dat de Politonele Actie een *'verraad tegen het socialisme'* is.¹⁰³ De soevereiniteit van de Indonesiërs wordt verloochend door de bevolking haar autonomie te ontzeggen. Direct wordt het conflict diagnostisch geframed als een ideologische kwestie.¹⁰⁴ De probleemidentificatie gaat binnen *De Waarheid* verder dan enkel een territoriaal conflict. Het frame omvat grotere sociale ongelijkheden in de wereld.¹⁰⁵ De partijen die het conflict afdoen als *'klein gekrakeel'* worden bekritiseerd.

⁹⁶ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 624.

⁹⁷ 'Staking van politonele actie thans zou een ramp zijn', *Trouw*, 02-08-1947

⁹⁸ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 104-106.

⁹⁹ Entman, 'Framing', 52.

¹⁰⁰ Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 8.

¹⁰¹ *Ibidem*, 20.

¹⁰² 'De verdedigers van democratie en onafhankelijkheid', *De Waarheid*, 21-11-1947.

¹⁰³ 'De verdedigers van democratie en onafhankelijkheid', *De Waarheid*, 21-11-1947.

¹⁰⁴ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617.

¹⁰⁵ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

Ze houden zichzelf een masker voor en laten het grotere geheel buiten beschouwing.¹⁰⁶ Binnen het artikel wordt het conflict in Indonesië vergeleken met de strijd tegen het fascisme in Europa. De Tweede Wereldoorlog dient als een cultureel symbool waar het frame aan verbonden wordt.¹⁰⁷ Hiermee wordt motiverend geframed waarom de militaire interventie een ernstige fout is.¹⁰⁸ Aangezien afkeer van oorlog een breed draagvlak heeft onder de bevolking poogt de auteur hiermee steun te vergaren voor kritiek tegenover de politionele actie.¹⁰⁹ Op 16 september 1947 wordt een artikel gepubliceerd onder de titel *“Nog steeds staat de deur voor onderhandelingen open” Republiek bereid tot hervatting der besprekingen, Nederlanders moeten zich echter aan hun woord houden*.¹¹⁰ In het artikel wordt beschreven hoe de Republikeinen in Indonesië bereid zijn de vijandigheden te staken, echter wordt dit bemoeilijkt door de *‘voortdurende geweldplegingen’* van de Nederlandse strijdkrachten.¹¹¹ Vanuit het prognostisch frame wordt voorgesteld dat het staken van geweld door Nederlandse troepen de oplossing voor het conflict bevat.¹¹² Volgens de auteur gebruiken de Nederlandse troepen de term *‘zuiverings-acties’* bij het volbrengen van de Politionele Actie. Door deze term te belichten grijpt de auteur terug naar de gruwelen gedurende de tweede wereldoorlog. Hiermee versterkt de auteur het narratief waarin Nederland de agressor is die gestopt moet worden.¹¹³ Tot slot stelt de auteur de politionele actie binnen dit artikel synoniem aan *‘koloniale oorlog’*.¹¹⁴ Wederom wordt hiermee teruggegrepen naar de herinnering aan de tweede wereldoorlog en het bijbehorende negatieve sentiment. Er dient gesproken te worden van een oorlog, geen conflict. Om het frame sterker te maken wordt deze symboliek herhaaldelijk geplaatst binnen de teksten.¹¹⁵

¹⁰⁶ ‘De verdedigers van democratie en onafhankelijkheid’, *De Waarheid*, 21-11-1947.

¹⁰⁷ Entman, ‘Framing’, 53.

¹⁰⁸ Benford en Snow, ‘Framing Processes and Social Movements’, 617.

¹⁰⁹ Chong en Druckman, ‘Framing Theory’, 116.

¹¹⁰ ‘Nog steeds staat de deur voor onderhandelingen open’, *De Waarheid*, 16-11-1947.

¹¹¹ ‘Nog steeds staat de deur voor onderhandelingen open’, *De Waarheid*, 16-11-1947.

¹¹² Benford en Snow, ‘Framing Processes and Social Movements’, 616.

¹¹³ Bennett en Entman, *Mediated politics*, 203-209.

¹¹⁴ ‘Nog steeds staat de deur voor onderhandelingen open’, *De Waarheid*, 16-11-1947.

¹¹⁵ Entman, ‘Framing’, 53-54.

Het Parool

Met hulp van progressieve deelnemers binnen het verzet werd in juli 1940 de Nieuwsletter van Pieter 't Hoen opgericht door Frans J. Goedhart.¹¹⁶ Later zou dit blad uitgebreid worden en omgedoopt worden tot *Het Parool*. Ondanks de voortdurende banden met de Nederlandse sociaaldemocraten werd de krant na de oorlog niet simpelweg de spreekbuis van de Partij van de Arbeid. Terugkeren naar de verhoudingen van voor de oorlog was niet goed genoeg, de Nederlandse politiek moest vernieuwd worden.¹¹⁷ Het doel was een duidelijk nationaal blad te worden waarin zowel christenen, seculieren, communisten en conservatieven verenigd werden.¹¹⁸ De combinatie van sociaaldemocratische invloeden met de ambitie verschillende groepen een stem te geven heeft de toon gezet van de berichtgeving binnen *Het Parool*.

Op 9 Augustus 1947 verschijnt er een katern in *Het Parool* met de titel '*wat moet er nu in Indonesië gebeuren?*'¹¹⁹ Binnen dit katern kunnen politici, kunstenaars, geleerden en gewone burgers hun mening over de situatie delen. Verschillende visies op de situatie worden gegeven om tot een morele evaluatie te komen.¹²⁰ Het is opvallend dat afgezien van katholieke politici er enkel negatieve reacties op de Politionele Actie geplaatst zijn. Het plaatsen van uiteenlopende meningen toont de publieke discussie aan de lezer, sterke frames ontstaan hieruit als beste oplossing voor een gegeven kwestie.¹²¹ Door uiteenlopende achtergronden negatief tegenover het beleid van de regering te plaatsen wordt er diagnostisch geframed dat het uitvoeren van de politionele actie problematisch is.¹²² De krant motiveert de lezers door verscheidene mensen met uiteenlopende achtergronden negatief over de politionele actie te laten schrijven.¹²³ *Het Parool* schept een beeld van het volk dat uniform tegen de politionele actie is. Hierdoor voelen tegenstanders van de politionele actie zich gemotiveerd in hun standpunt.¹²⁴ Tevens zorgen de verschillende achtergronden die negatief spreken over de politionele actie voor een grotere mate van resonantie bij de lezer door de geloofwaardigheid te vergroten.¹²⁵ In een artikel uit 30 juli 1947 met de titel '*na de actie, zijn er mogelijkheden?*' toont de krant zich kritisch richting de Politionele Actie.¹²⁶ Met

¹¹⁶ Dewulf, 'The Many Meanings of Freedom', 8.

¹¹⁷ Nico Cramer, 'M. de Keizer, *Het Parool* (1940-45) Verzetsblad in oorlogstijd' (Amsterdam 1993) 535-537, aldaar 536.

¹¹⁸ *Ibidem*, 536.

¹¹⁹ 'Wat moet er nu in Indonesië gebeuren?', *Het Parool*, 09-08-1947.

¹²⁰ Entman, 'Framing', 52.

¹²¹ Chong, framing theory, 116.

¹²² Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

¹²³ *Ibidem*, 616-618.

¹²⁴ *Ibidem*, 616.

¹²⁵ *Ibidem*, 619-620.

¹²⁶ 'Na de actie, zijn er mogelijkheden?', *Het Parool*, 30-07-1947.

de zin 'sedert generaal Spoor het eerste schot loste, werden de Nederlanders de vijanden van de Indonesiërs.¹²⁷' legt *Het Parool* de oorzaak van het conflict bij het militair optreden van de Nederlandse strijdmachten. Eventuele vijandigheden voorafgaand aan de politionele actie worden buiten beschouwing gelaten om de opgestelde probleemdefinitie te onderbouwen.¹²⁸ Verder in het artikel schrijft de auteur 'wij schamen er ons voor, dat het tussen Indonesië en ons zo gesteld is'.¹²⁹ 'heeft de regering haar objectieven verwezenlijkt (...) dan zal zij de dreiging van nieuw ingrijpen moeten wegnemen'.¹³⁰ Vanuit het prognostisch frame stelt de auteur dat verder ingrijpen door de Nederlandse troepen vermeden dient te worden om toekomstige onderhandelingen niet in gevaar te brengen.¹³¹ In beide artikelen verkrijgt de regio de benaming Indonesië, door het gebied consequent bij de landsnaam te noemen moet het een gevoel van soevereiniteit bij de lezer oproepen.¹³² Wanneer de term Indonesië breed geaccepteerd wordt verliest de term Indië hierdoor aan geloofwaardigheid.¹³³

Conclusie

De invloed van de ideologische stroming waaraan de betreffende kranten verbonden is duidelijk terug te vinden binnen de opgestelde frames. *De Volkskrant* toont zich solidair met het beleid van de regering door de band met de regerende Katholieke partij, het vertrouwen in de regering wordt herhaaldelijk benadrukt. Het frame schetst de politionele actie als onvermijdelijk en veroorzaakt door woordbreuk van de republiek. De oplossing voor het conflict is het herstellen van de orde en rust door de Nederlandse troepen. *Trouw* stelt zich fel op tegen de Indonesische onafhankelijkheid, vanuit de orthodox-protestantse gedachte is de kolonie een rechtmatig deel van het Koninkrijk der Nederlanden. Het opgestelde frame stelt dat het een binnenlands conflict betreft, enkel een harde militaire interventie kan dit conflict oplossen om verdere escalatie te voorkomen. Dit is gemotiveerd door extreme uitspraken van de Indonesische leiders te belichten. *De Waarheid* brengt het conflict onder in een frame van ongelijkheid. Vanuit socialistisch gedachtegoed dienen geweldplegingen van de Nederlandse troepen gestaakt te

¹²⁷ 'Na de actie, zijn er mogelijkheden?', *Het Parool*, 30-07-1947.

¹²⁸ Entman, 'Framing', 51-52.

¹²⁹ 'Na de actie, zijn er mogelijkheden?', *Het Parool*, 30-07-1947.

¹³⁰ 'Na de actie, zijn er mogelijkheden?', *Het Parool*, 30-07-1947.

¹³¹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

¹³² Entman, 'Framing', 53.

¹³³ William A. Gamson et al, 'Media images and the social construction of reality', *Annual review of sociology* 18 (Boston 1992) 1, 373-393, aldaar 384.

worden om de vrijheid van de Indonesiërs te waarborgen. Dit standpunt is gemotiveerd door een vergelijking te trekken tussen de Tweede Wereldoorlog en de Politionele Actie. *Het Parool* poogt vanuit progressief standpunt een platform voor alle Nederlanders te zijn. Binnen het opgestelde frame schetst de krant een beeld waar de bevolking negatief tegenover het beleid van de regering staat. Nederland wordt opgesteld als de agressor, ook dient richting hernieuwde onderhandeling gewerkt te worden. Belichting van gunstige elementen, exclusie van nadelige elementen en het herhalen van specifieke benamingen is van essentieel belang gebleken in het onderbouwen van de frames.

Hoofdstuk 3: Beeldvorming rondom de Tweede Politieele actie.

De meningen in Nederland over de beste benaderingswijze voor de kwestie in Indonesië waren, zacht gezegd, verdeeld. Linkse groeperingen hadden binnen *De Waarheid* gepleit voor volledige autonomie voor het Indonesische volk, terwijl er binnen *Trouw* geroepen werd om een volledige militaire interventie. Op 19 december 1948 besloot de regering over te gaan tot de Tweede Politieele Actie, 'operatie Kraai'. Deze militaire operatie heeft geduurd tot 6 Januari 1949 en was in eerste instantie een groot succes.¹³⁴ Niet alleen werden belangrijke Republikeinse leiders gevangen genomen, ook werd vrijwel het gehele Republikeinse grondgebied onder Nederlands gezag gesteld.¹³⁵ De vreugde was echter van korte duur. Hevige binnenlandse en internationale kritiek op het militair optreden zette de toon voor het verdere verloop van het conflict. Binnen de Verenigde Naties werd een resolutie aangenomen waarin werd opgeroepen tot de vrijlating van de kopstukken van de republiek.¹³⁶ Binnen Nederland verhevigde de onvrede en kritiek over de hostiliteiten die de regering tegenover het Indonesische volk vertoonde.¹³⁷

Binnen dit hoofdstuk zal de manier waarop Nederlandse kranten het conflict ten tijde van de Tweede Politieele actie hebben geframed worden belicht. In lijn met hoofdstuk twee zal de analyse beginnen met *De Volkskrant*.

De Volkskrant

In het vorige hoofdstuk is duidelijk geworden dat de beeldvorming binnen *De Volkskrant* in dienst stond van het beleid van de toenmalige regering. De noodzaak en onvermijdelijkheid van de Eerste Politieele Actie werd benadrukt om steun te vergaren binnen de katholieke achterban.

Op 7 april 1949 verschijnt een artikel in *De Volkskrant* met de titel '*Politieele actie was geen invasie, doch een redding*'¹³⁸ In dit artikel wordt verslag gedaan van de bevindingen van Hubert Fauntleroy Julian, een Amerikaanse kolonel die door Indonesië gereisd heeft om met zijn eigen ogen de situatie te

¹³⁴ Jan Hoffenaar, 'De Indonesische kwestie (1945-1949): De Nederlandse militaire inbreng nader bekeken', *Militaire Spectator* 156 (1987) 4, 172-179, aldaar 174.

¹³⁵ *Ibidem*, 174.

¹³⁶ *Ibidem*, 174.

¹³⁷ *Ibidem*, 175.

¹³⁸ 'Politieele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

kunnen beoordelen. De inleiding van het artikel betreft een opsomming van zijn vele heldendaden en posities. De auteur schrijft dat Julian naast *'Black Eagle'* ook de titel *'Vechter voor onderdrukten'* zou moeten krijgen.¹³⁹ Door Julian op deze manier te omschrijven vergaart de auteur geloofwaardigheid voor de uitspraken die later in dit artikel aan bod komen. Deze geloofwaardigheid moet zorgen voor een grotere mate van resonantie bij de lezer.¹⁴⁰ *'Schaart u achter uw regering, want uw regering bewijst de wereld een onbeschrijflijke dienst'*¹⁴¹ betoogt Julian. *'Als de Nederlanders niet waren teruggekomen zou Indonesië zonder twijfel in handen zijn gevallen van de communisten.'*¹⁴² Met deze uitspraak draagt Julian een nieuw argument aan om achter het beleid van de regering te staan. Niet langer draait het Nederlandse beleid om het beschermen van de koloniale belangen, de indamming van het communistisch gedachtegoed in de regio verkrijgt een groter belang. Door de indamming van het communisme bij de kwestie te betrekken worden de flexibiliteit en inclusiviteit van het frame vergroot, door het frame te vergroten moet er meer draagvlak onder de bevolking verkregen worden.¹⁴³ Binnen het artikel spreekt Julian over *'Nederlandse soldaten, die de uitgemergelde bevolking aan eten helpt.'*¹⁴⁴ Met deze omschrijving scheidt de auteur een beeld van een bevolking die zich zonder Nederlandse steun niet kan redden. De kwestie wordt hierdoor verbonden aan het positieve idee van een welwillende gunst aan de Indonesische bevolking.¹⁴⁵ Deze morele evaluatie moet zorgen voor draagvlak onder de bevolking die tegen oorlog, maar voor liefdadigheid is.¹⁴⁶ Op 8 juli 1947 wordt er op de voorpagina van *De Volkskrant* een artikel geplaatst wat ingaat op de onderhandelingen tussen Nederland en Indonesië. De ondertitel van het artikel leest *'uitlatingen van republikeinen stellen Nederland teleur'*.¹⁴⁷ Binnen deze tekst wordt belicht dat de Nederlandse delegatie het ernstig betreurt dat de republikeinse leiders hun volgelingen niet hebben gewezen op de *'ernstige wil tot samenwerking, die aan de Nederlandse zijde bestaat.'*¹⁴⁸ Gelijk aan de beeldvorming rondom de Eerste Politie Actie wordt de bereidheid van Nederland tot onderhandelen benadrukt. Vanuit het diagnostisch frame is onbereidheid van Indonesië de *'toegestoken hand'*¹⁴⁹ van Nederland te beantwoorden het probleem geworden.¹⁵⁰ Het selecteren van deze uitspraken

¹³⁹ 'Politionele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

¹⁴⁰ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 619-620

¹⁴¹ 'Politionele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

¹⁴² 'Politionele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

¹⁴³ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

¹⁴⁴ 'Politionele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

¹⁴⁵ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 116.

¹⁴⁶ Entman, 'Framing', 52.

¹⁴⁷ 'Moh. Rum: nog 2 weken onderhandelen over order staakt het vuren', *De Volkskrant*, 09-07-1949.

¹⁴⁸ 'Moh. Rum: nog 2 weken onderhandelen over order staakt het vuren', *De Volkskrant*, 09-07-1949.

¹⁴⁹ 'Moh. Rum: nog 2 weken onderhandelen over order staakt het vuren', *De Volkskrant*, 09-07-1949.

¹⁵⁰ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

dient om Nederland op een moreel voetstuk te plaatsen, een positie waaruit gunstige publieke opinie moet voortvloeien.¹⁵¹

Trouw

Binnen hoofdstuk twee is duidelijk geworden dat de berichtgeving in *Trouw* vanuit orthodox-protestantse inslag fel tegen een onafhankelijk Indonesië geweest is. De kolonie bestond als god gegeven recht van Nederland en diende met harde maatregelen behouden te worden.

Op 28 december 1948 plaatst *Trouw* een artikel met op de kop de zin *‘wat is “militaire actie” en wat “politieele taak”?’*¹⁵² In het artikel wordt aangegeven hoe het voor de Commissie van Goede Diensten in Batavia lastig is onderscheid te maken tussen *‘een Nederlandse militaire actie tegen de republiek en het vervullen van de politieele taak, die voortvloeit uit de soevereiniteit van Nederland’*.¹⁵³ Vanuit het diagnostische frame wordt de kwestie gevormd tot de vraag of het een conflict tussen staten is, of dat het een binnenlandse aangelegenheid betreft.¹⁵⁴ Wanneer het een binnenlandse gelegenheid zou zijn hebben de Nederlandse troepen de taak om de orde en rust in de regio te herstellen. Vanuit het prognostische frame wordt antwoord op deze vraag gegeven in het artikel.¹⁵⁵ *‘Alleen een consequent vasthouden aan haar standpunt, dat de Indonesische kwestie een binnenlandse aangelegenheid is, kan de oplossing brengen van de moeilijkheden, in Indonesië en het vertrouwen van de Indonesische federalisten in de Nederlandse politiek herstellen.’*¹⁵⁶ Door de Politieele Actie gelijk te stellen aan een binnenlandse kwestie probeert de krant de publieke opinie te sturen. Het conflict is een binnenlandse aangelegenheid waar de internationale politiek zich niet mee dient te bemoeien.¹⁵⁷ Verder in het artikel gaat de auteur nogmaals in op de internationale inmenging in het conflict. De commerciële belangen van de Verenigde Staten worden benadrukt met de zin *‘De vrees, dat de Chinese markt voor Amerika verloren zal gaan, wanneer de communisten daar de overhand krijgen.’*¹⁵⁸ Door de externe belangen van Amerika te

¹⁵¹ Entman, ‘Framing’, 52.

¹⁵² ‘Wat is militaire actie en wat politieele taak?’, *Trouw*, 28-12-1948.

¹⁵³ ‘Wat is militaire actie en wat politieele taak?’, *Trouw*, 28-12-1948.

¹⁵⁴ Benford en Snow, ‘Framing Processes and Social Movements’, 615.

¹⁵⁵ Ibidem, 616.

¹⁵⁶ ‘Wat is militaire actie en wat politieele taak?’, *Trouw*, 28-12-1948.

¹⁵⁷ Chong en Druckman, ‘Framing Theory’, 106.

¹⁵⁸ ‘Wat is militaire actie en wat politieele taak?’, *Trouw*, 28-12-1948.

betrekken in de analyse van het conflict vergroot *Trouw* de inclusiviteit van het frame.¹⁵⁹ niet langer draait de kwestie enkel om een koloniaal conflict, de Amerikaanse angst voor het communisme wordt opgenomen in de probleemidentificatie.¹⁶⁰ Deze rol van Nederland in het geopolitieke beleid van Amerika is een aspect van het conflict dat verder wordt uitgebreid binnen de berichtgeving in *Trouw*. Op 25 januari 1949 wordt een artikel geplaatst met de titel '*Nederland pion in het politieke spel der grote mogendheden*'.¹⁶¹ Het bestempelen van Nederland als pion dient om in te spelen op het sentiment dat Nederland haar soevereiniteit wordt ontzegd door de internationale inmenging in het conflict.¹⁶² Dit sentiment wordt nogmaals benadrukt met het stuk '*Blijkbaar worden de belangen van tien miljoen Nederlanders opgeofferd aan de theorie, dat door toe te geven aan de Aziatische eisen tot steun aan de republiek Indonesia tegen de Nederlanders, de Aziatische groep bij een eventueel wereldconflict aan de zijde van Amerika kan worden gebracht*'.¹⁶³ Een verklaring voor deze nieuwe koers binnen het frame kan zijn dat de voorheen gekozen toon van harde militaire interventie minder draagvlak onder de bevolking genoot dan in de voorgaande jaren.¹⁶⁴ Om toch steun te vergaren heeft de krant de mate van flexibiliteit en inclusiviteit van het frame vergroot door de geopolitieke verhoudingen in de discussie te voegen.¹⁶⁵

De Waarheid

Gedurende de periode rondom de Eerste Politieke Actie heeft de berichtgeving in *De Waarheid* zich fel tegen militair ingrijpen uitgesproken. Vanuit socialistisch oogpunt werd de actie gezien als een verraad van de vrijheid, gelijkheid en democratie. De Indonesische republieken werden vergeleken met het Nederlandse verzet in de Tweede Wereldoorlog om beroep te doen op het rechtvaardigheidsgevoel van de lezer.

Op 9 maart 1949 verscheen een artikel in *De Waarheid* met de titel '*Wreedheden? Maar natuurlijk!*'¹⁶⁶ Binnen dit artikel wordt het frame inclusiever gemaakt, felle kritiek wordt geleverd op de Nederlandse berichtgeving rondom de Indonesische kwestie. *Het Parool* verkrijgt de benaming '*het*

¹⁵⁹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

¹⁶⁰ Ibidem, 618.

¹⁶¹ 'Nederland pion in het grote spel der politieke mogendheden', *Trouw*, 25-01-1949.

¹⁶² Bennett en Entman, *Mediated politics*, 203-209.

¹⁶³ 'Nederland pion in het grote spel der politieke mogendheden', *Trouw*, 25-01-1949.

¹⁶⁴ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 116.

¹⁶⁵ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 618.

¹⁶⁶ 'Wreedheden? Maar natuurlijk!', *De Waarheid*, 09-03-1949.

*protesterende-schietende blad*¹⁶⁷ waarmee bedoeld wordt op de tandeloze kritiek die vanuit *Het Parool* richting de regering geuit werd. Vanuit het diagnostisch frame wordt het probleem aangekaart dat de Nederlandse pers enkel aan de oppervlakte kritisch was, werkelijk verzet ontbrak. Door de voormalige verzetskrant zo te omschrijven verzwakt de auteur de legitimiteit van de berichtgeving in *Het Parool*.¹⁶⁸ Verder in de tekst wordt een passage beschreven waar *Het Parool* ingaat op de aangetaste reputatie van de Nederlandse militaire eer. De auteur reageert hierop met de zin *'Na dit doekje voor het bloeden komt de bloedige filosofie van Parool oftewel de koloniale aap uit de mouw.'*¹⁶⁹ De koloniale aap beschrijft de motivatie die verscholen zit achter de tandeloze kritiek binnen de berichtgeving. Samen met de bewoording *'bloedige filosofie'* moet deze symboliek de lezer overtuigen dat *Het Parool* achter de geweldpleging tegen de Indonesische bevolking staat.¹⁷⁰ In een artikel uit 20 juli 1949 met de titel *'Soldaten schrijven'* worden brieven van in Indonesië gestationeerde soldaten geplaatst.¹⁷¹ In deze brieven schrijven de soldaten over de bezuinigingen en erbarmelijke omstandigheden die ze te verduren hebben. Door de slechte omstandigheden waar de soldaten in verkeren te publiceren wordt vanuit het motiverende frame weerstand tegen de militaire operatie vergaard.¹⁷² Door de soldaten een platform te geven verkrijgt het frame dat *De Waarheid* opstelt meer geloofwaardigheid.¹⁷³ Veel mensen in Nederland kende wel iemand die in een vergelijkbare situatie zat, dit geeft een emotionele lading aan het frame en geeft draagvlak onder de bevolking.¹⁷⁴ In een van de gepubliceerde brieven schrijft een soldaat *'Er zullen nog wel meer van dergelijke bezuinigingen komen. Ze gaan niet ten koste van de "heren", maar het is altijd Jan Soldaat die er de dupe van wordt.'*¹⁷⁵ Door deze brief te plaatsen belicht *De Waarheid* vanuit het diagnostische frame de ongelijkheid die gepaard gaat met de klassenstrijd.¹⁷⁶ De strijd in Indonesië is slechts een deel van het grotere frame van ongelijkheid. De lezer moet door het belichten van deze ongelijkheid gemobiliseerd worden zich achter het beleid van de communistische partij te scharen.¹⁷⁷

¹⁶⁷ 'Wreedheden? Maar natuurlijk!', *De Waarheid*, 09-03-1949.

¹⁶⁸ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 613-614.

¹⁶⁹ 'Wreedheden? Maar natuurlijk!', *De Waarheid*, 09-03-1949.

¹⁷⁰ Entman, fractured paradigm, 53.

¹⁷¹ 'Soldaten schrijven', *De Waarheid*, 20-07-1949.

¹⁷² Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617.

¹⁷³ Ibidem, 619-620.

¹⁷⁴ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 116.

¹⁷⁵ 'Soldaten schrijven', *De Waarheid*, 20-07-1949.

¹⁷⁶ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

¹⁷⁷ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 105-106.

Het Parool

Ten tijde van de Eerste Politonele Actie werd er vanuit *Het Parool* kritiek geleverd op het militaire optreden van Nederland. De hostiliteiten van de Nederlandse troepen zouden de Indonesiërs tot vijanden gemaakt hebben en er moest richting verzoening gewerkt worden door de onderhandelingen te hervatten.

Rondom de Tweede Politonele Actie is binnen *Het Parool* wederom kritiek richting het overheidsbeleid zichtbaar. Op 4 juli 1949 verschijnt een artikel met de titel '*Tweede "politonele actie", een grote misgreep*'.¹⁷⁸ Het artikel geeft een overzicht van de situatie in Indonesië na afloop van de Tweede Politonele Actie. Vanuit het diagnostisch frame stelt de auteur dat de operatie een grote fout was, hiernaast moet de mythe dat de situatie zonder buitenlandse inmenging onder controle geweest was ontkracht worden.¹⁷⁹ Het terugvallen op externe invloeden om de militaire operatie te legitimeren wordt Direct valt op dat de term '*politonele actie*' in de titel in aanhalingstekens geschreven is. Dit is gedaan om de onvrede met deze benaming te belichten.¹⁸⁰ In de berichtgeving wordt niet gerefereerd naar de kolonie maar naar de republiek waardoor de soevereiniteit van het gebied wordt benadrukt.¹⁸¹ Hierdoor kan er niet langer gesproken worden van een politonele actie, het conflict is een oorlog tussen staten. Vanuit het prognostisch frame beargumenteert de auteur dat verdere bezetting nutteloos is door te schrijven '*wij zouden bovendien Sumatra nog jaren strategisch kunnen bezetten zonder in politiek opzicht ook maar een stap verder te komen*'.¹⁸² Het optreden van de Nederlandse troepen zou het republikeinse sentiment enkel in de hand gespeeld hebben. Dit plan van aanpak wordt motiverend geframed door te schrijven dat de gedachte dat Nederland de verantwoordelijkheid kan dragen over een miljoenenvolk dat in een revolutie zit, het volk oneindig veel meer leed gebracht heeft dan de revolutie zelf.¹⁸³ Door te belichten dat het Nederlandse optreden averechts gewerkt heeft en geen kans van slagen heeft dient de lezer het stoppen van militair ingrijpen te steunen.¹⁸⁴ Het ontbreken van een succesvol einde tot de politonele actie wordt tevens onderschreven in een artikel geplaatst op 15 maart 1949. Dit stuk heeft de beladen titel '*Fiasco is nu bijna volledig, op weg naar de ondergang*'.¹⁸⁵ De situatie wordt

¹⁷⁸ 'Tweede politonele actie een grote misgreep', *Het Parool*, 04-07-1949.

¹⁷⁹ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615.

¹⁸⁰ Entman, 'Framing', 54.

¹⁸¹ Bennett en Entman, *Mediated politics*, 203-209.

¹⁸² 'Tweede politonele actie een grote misgreep', *Het Parool*, 04-07-1949.

¹⁸³ 'Tweede politonele actie een grote misgreep', *Het Parool*, 04-07-1949.

¹⁸⁴ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 617.

¹⁸⁵ 'Fiasco is nu bijna volledig', *Het Parool*, 15-03-1949.

zowel diagnostisch als motiverend geframed door te stellen dat de republiek de belichaming van de vrijheidsgedachte van het Indonesische volk is.¹⁸⁶ Deze republiek kan nooit meer vernietigd worden. Het gelijkstellen van de republiek aan een vrijheidsgedachte zorgt voor symboliek die een breed draagvlak heeft onder de bevolking. Vlak na de Tweede Wereldoorlog ligt de drang naar vrijheid vers in het geheugen van het Nederlandse volk.¹⁸⁷ Deze symboliek wordt verder in het artikel uitgediept met de passage *'Men moet zich in het vaderland goed realiseren dat de situatie hier steeds meer gaat lijken op Nederland onder de Duitse bezetting, met dit verschil dat WIJ nu de bezetters zijn'*.¹⁸⁸ De auteur onderbouwt het standpunt binnen het frame door de situatie te verbinden met een cultureel relevant symbool, het streven naar vrijheid.¹⁸⁹

Conclusie

Ten tijde van de Tweede Politie Actie passen de behandelde kranten hun frames aan om beter te passen binnen de veranderde context rondom het conflict. *De Volkskrant* vergroot de inclusiviteit van het frame door de indamming van het communisme in de regio te betrekken bij de legitimatie van de operatie. Binnen het frame wordt de Nederlandse wil tot samenwerking benadrukt terwijl het liefdadige karakter van de Nederlandse strijdmachten uitgelicht wordt. Binnen de artikelen in *Trouw* wordt het frame ook inclusiever gemaakt, de krant doet dit door de internationale inmenging in het conflict te benadrukken. *Trouw* stelt het conflict echter consequent op als een binnenlandse aangelegenheid, hierdoor is het aan de Nederlandse troepen het conflict op te lossen. *De Waarheid* gebruikt de flexibiliteit van het frame door kritiek op andere pers te leveren, hierdoor dient de kracht van het eigen standpunt versterkt te worden. De ongelijkheid binnen het frame wordt benadrukt door brieven van soldaten te plaatsen om het socialistische karakter van het frame te legitimeren. *Het Parool* stelt dat de Tweede Politie Actie een grote fout geweest is, dit wordt prognostisch en motiverend geframed door het argument dat de republiek synoniem geworden is voor de vrijheidsgedachte. De motivatie wordt symbolisch onderschreven door de Nederlanders te beschrijven als bezetter, een krachtige boodschap die steun onder de bevolking moet vergaren.

¹⁸⁶ Benford en Snow, 'Framing Processes and Social Movements', 615-616.

¹⁸⁷ Chong en Druckman, 'Framing Theory', 116.

¹⁸⁸ 'Fiasco is nu bijna volledig', *Het Parool*, 15-03-1949.

¹⁸⁹ Entman, 'Framing', 53.

Conclusie.

In dit onderzoek is getracht de vraag te beantwoorden hoe Nederlandse kranten framing hebben toegepast om de beeldvorming over de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog te beïnvloeden. Artikelen uit vier verzuilde kranten zijn in dit onderzoek hermeneutisch onderzocht door een discoursanalyse toe te passen. Door het verzuilde karakter van kranten in de betreffende periode hebben deze een sterke band met sociale bewegingen. Om de ideologische aard binnen de berichtgeving te belichten is er gekozen voor kranten die allen vanuit een andere ideologische achtergrond geopereerd hebben. Om tot een antwoord te komen is er gekozen om de Eerste Politionele Actie en de Tweede Politionele Actie als casus te gebruiken. Er is voor deze periodes gekozen door de significantie en bekendheid die deze gebeurtenissen binnen het grotere geheel van de onafhankelijkheidsoorlog hebben.

Door framing toe te passen hebben de verschillende kranten geprobeerd de beeldvorming rondom het conflict te beïnvloeden. De gehanteerde frames hebben verschillende taken vervuld. Een probleem is gedefinieerd waarna de oorzaken van dit probleem zijn vastgesteld. Morele evaluaties zijn hieruit opgemaakt om tot slot een oplossing voor te stellen. Deze taken zijn gelegitimeerd en onderbouwd door bepaalde aspecten van het conflict te selecteren, belichten en te verbinden aan relevante symbolen. De opgestelde frames zijn niet statisch gebleken, verschillende factoren hebben invloed gehad op de inhoud van de opgestelde frames. De ideologische achtergrond van de kranten heeft in grote mate invloed gehad op de manier waarop het conflict is beschouwd en overgebracht naar het publiek. Binnen de berichtgeving van *De Waarheid* is het conflict in een frame van ongelijkheid en vrijheid geplaatst, deze beeldvorming vormt een sterk contrast tegenover de conservatieve beeldvorming die binnen *Trouw* is opgesteld. Vanuit het orthodox-protestante gedachtegoed werd het gebied door *Trouw* als een rechtmatig deel van Nederland geframed om militaire interventie te legitimeren. De frames zijn sterk contextafhankelijk gebleken. Ten tijde van de Tweede Politionele Actie zijn veel van de gehanteerde frames inclusiever en flexibeler geworden. Nieuwe thema's en problemen zijn aangekaart om beter in te spelen op de veranderde situatie, op deze manier is getracht een zo breed mogelijk draagvlak onder de bevolking te verkrijgen. De groeiende internationale invloed, berichtgeving vanuit concurrerende kranten en een vergelijking met de Tweede Wereldoorlog zijn thema's die betrokken zijn om de kracht van de frames te vergroten.

Binnen de berichtgeving in *De Volkskrant* zijn de politionele acties geframed als een onvermijdelijke en noodzakelijke gebeurtenis. De vredeswil en bereidheid tot samenwerking van de

Nederlandse regering worden herhaaldelijk in de berichtgeving naar voren gebracht. Hiernaast worden de Nederlandse troepen beschreven als bereidwillig en behulpzaam jegens de Indonesische bevolking. Het verbinden van de politionele acties aan het idee van een vredesmissie moet zorgen voor een breed draagvlak onder de bevolking. Ten tijde van de tweede politionele actie wordt het frame inclusiever gemaakt door de indamming van het communisme bij de probleemidentificatie te betrekken, hierdoor wordt het bereik van het frame vergroot waardoor de kans het publiek te overtuigen groter wordt.

In *Trouw* heeft de berichtgeving betreffend de politionele acties zich gericht op de onrechtmatigheid van de Indonesische roep om onafhankelijkheid als gevolg van de godsdienstige plicht der Nederlandse bevolking. De situatie is binnen de berichtgeving in *Trouw* gediagnosticeerd als een binnenlandse kwestie tussen een staat en een extremistische groepering binnen haar landsgrens. Het gebied werd in tegenstelling tot andere kranten herhaaldelijk Indië genoemd om het koloniale karakter te belichten. Negatieve aspecten van de republikeinse leiders werden belicht terwijl mogelijkheden tot onderhandelingen achterwege gelaten zijn. De onrustige situatie in het gebied werd toegeschreven aan het beperkte karakter van de politionele acties. Het zorgen voor rust en orde in de kolonie is opgesteld als de morele plicht van de Nederlandse staat, dit heeft gediend als legitimatie van het uitvoeren van militaire acties in het gebied.

De Waarheid heeft de politionele acties verwerkt in een inclusief frame van sociale ongelijkheid. De wereldwijde strijd van het communisme en de bijbehorende onderdrukking der arbeidersklasse is van groot belang. De term politionele actie is in de berichtgeving vervangen door koloniale oorlog om de ernst van de situatie richting de lezer te benadrukken. Tevens werd het streven naar vrijheid door de Indonesische bevolking verbonden aan het streven naar vrijheid wat de Nederlandse bevolking enkele jaren ervoor had ervaren tijdens de Duitse bezetting. Door dit verband te leggen werd de aanspraak tot soevereiniteit van de Indonesische bevolking gelegitimeerd, het gevoel van onderdrukking lag immers vers in het geheugen van de Nederlanders. Door middel van deze framing technieken heeft *De Waarheid* gepleit voor volledige onafhankelijkheid voor Indonesië.

Het Parool heeft zich kritisch uitgelaten over de politionele acties en het regeringsbeleid. De situatie wordt gediagnosticeerd als een door Nederland veroorzaakt probleem. De hostiliteiten van de Nederlandse troepen hebben de Indonesiërs tot onze vijanden gemaakt. De krant stelt dat de beste koers van actie samenwerking en verzoening is. Om dit standpunt te rechtvaardigen is gesteld dat de republiek de belichaming van de vrijheidsgedachte is van het Indonesische volk. Vanuit deze stelling zijn verdere militaire operaties nutteloos en werd het streven naar onderhandeling gelegitimeerd. Dit standpunt is nogmaals onderbouwd door het verband te leggen tussen de Duitse bezetter en de Nederlander die deze

rol overgenomen had. Tot slot is de Nederlandse bevolking binnen de berichtgeving geframed als eensgezind en solidair met de Indonesische bevolking en onafhankelijkheid.

Door de hermeneutische aard van dit onderzoek is het onvermijdelijk dat er een zekere mate van subjectiviteit aan de grondslag van de analyse ligt, voor vervolgonderzoek is het dan ook aan te raden dat er op grotere schaal naar het hanteren van framing gekeken wordt. Wanneer empirische data betreffend het gehanteerde taalgebruik samen met de belichting en exclusie van bepaalde onderwerpen geanalyseerd wordt kan er een sterkere onderbouwing voor het gebruik van framing opgesteld worden. Verder is aan te raden in vervolgonderzoek aandacht te besteden aan de mate waarop het gebruik van frames daadwerkelijk heeft geleid tot collectieve actie en een mentaliteitsverandering heeft geleid, dit onderzoek heeft zich enkel gericht op het gebruik van framing technieken, niet op de effecten die deze technieken op de bevolking gehad hebben. Tot slot kan de ideologische invloed op berichtgeving in andere periodes de kennis over framing technieken versterken, zo kan tot beter begrip van beeldvorming door media gekomen worden.

Literatuurlijst.

- Bakker, E. en J. de Roy van Zuijdewijn, *Terrorisme, Elementaire Deeltjes* (Amsterdam 2016).
- Benford, Robert en David Snow, 'Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment', *Annual review of Sociology*, 26 (2000)1, 611-639
- Bennett, W. Lance, en Robert M. Entman, *Mediated politics: Communication in the future of democracy*. (Cambridge 2000).
- Bhatia, Michael, ed. *Terrorism and the Politics of Naming*. Routledge, 2013.
- Boni, Federico, 'Framing media masculinities: Men's lifestyle magazines and the biopolitics of the male body', *European Journal of Communication* 17 (2002) 4, 465-478.
- Carragee, Kevin M., en Wim Roefs, 'The neglect of power in recent framing research' *Journal of communication* 54 (2004) 2, 214-233.
- Chong, Dennis, en James N. Druckman, 'Framing theory', *Annu. Rev. Polit. Sci.* 10 (2007) 103-126.
- Coleman, Cynthia-Lou, en Erin V. Dysart, 'Framing of Kennewick man against the backdrop of a scientific and cultural controversy', *Science Communication* 27 (2005) 1, 3-26.
- Cramer, Nico, 'M. de Keizer, Het Parool (1940-45) Verzetsblad in oorlogstijd' (1993) 535-537.
- De Bruijn, Hans, *Framing: over macht van taal in de politiek*, (Amsterdam 2014).
- Dewulf, Jeroen, 'The Many Meanings of Freedom: The Debate on the Legitimacy of Colonialism in the Dutch Resistance, 1940–1949' *Journal of Colonialism and Colonial History* 12 (2011) 1, 1-34.
- Domevscek, Eveline, *Politieke Kleur Bekennen: Een Onderzoek Naar de Aanwezigheid Van'links' en'rechts' in de Berichtgeving Van de Volkskrant en NRC Handelsblad*. Erasmus Universiteit (2006), 1-99.
- Doorn, Jacobus Adrianus Antonius, and Willem J. Hendrix. *Het Nederlands/Indonesisch conflict: ontsporing van geweld*. De Bataafsche Leeuw, 1983.
- Downs, Douglas, 'Representing gun owners: Frame identification as social responsibility in news media discourse', *Written Communication* 19 (2002) 1, 44-75.
- Entman, Robert M, 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm', *Journal of communication* 43 (1993) 4, 51-58.
- Foray, Jennifer L, 'The Trauma of Liberation: Dutch Political Culture and the Indonesian Question in 1945', *Historical Reflections* 41 (2015) 3, 79-94.

Gamson, William A., et al, 'Media images and the social construction of reality', *Annual review of sociology* 18 (1992) 1, 373-393.

Hoffenaar, J, 'De Indonesische kwestie (1945-1949): De Nederlandse militaire inbreng nader bekeken', *Militaire Spectator* 156 (1987) 4, 172-179.

Kok, René, en Erik Somers, *Koloniale oorlog 1945-1949: van Indië naar Indonesië*, (2015).

Limpach, Rémy, *De brandende kampongs van Generaal Spoor*, (Amsterdam 2016).

Locher-Scholten, E. B., 'SI Scagliola, Last van de oorlog. De Nederlandse oorlogsmisdaden in Indonesië en hun verwerking' (2004), 145-147.

Matthes, Jörg, en Matthias Kohring, 'The content analysis of media frames: Toward improving reliability and validity', *Journal of communication* 58 (2008) 2, 258-279.

Pollmann, Tessel, 'The Unreal War: The Indonesian Revolution through the Eyes of Dutch Novelists and Reporters' *Indonesia* 69 (2000) 93-106.

Scagliola, Stef, "The Silences and Myths of a 'Dirty War': Coming to Terms with the Dutch–Indonesian Decolonisation War (1945–1949)", *European Review of History: Revue européenne d'histoire*, 14 (2007) 2, 235-262.

Scheufele, Dietram A., 'Framing as a theory of media effects' *Journal of communication* 49 (1999) 1, 103-122.

den Heuvel, Hans, en Gerard Mulder, *Het vrije woord: de illegale pers in Nederland, 1940-1945*, (SDU 1990).

Van Vree, Frank, *De Nederlandse pers en Duitsland. Een studie over de vorming van publieke opinie* (Amsterdam 1989).

Internet bronnen

Schuiten, J. W. M. 'De Tweede Politie Actie', http://www.kvbk-cultureelerfgoed.nl/MS_PDF/1998/1998-0624-01-0148.PDF, (15 november 2018).

Primaire bronnen

'Staking van de vijandelikheden', *De Volkskrant*, 04-08-1947.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869594%22%29&query=politonele&coll=ddd&redirect=true&page=1&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1947%7C&resultsidentifier=ABCDDD%3A010936315%3Ampg21%3Aa0038&identifier=ABCDD%3A010936315%3Ampg21%3Aa0038

'Nederlands vredeswil niet aangetast door noodzakelijke politonele actie', *De Volkskrant*, 31-12-1947.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869594%22%29&query=politonele&coll=ddd&redirect=true&page=2&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1947%7C&resultsidentifier=ABCDDD%3A010936434%3Ampg21%3Aa0223&identifier=ABCDD%3A010936434%3Ampg21%3Aa0223

'Politonele actie was geen invasie, doch een redding', *De Volkskrant*, 07-04-1949.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=politonele&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1949%7C&page=2&qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869594%22%29&coll=ddd&redirect=true&identifier=ABCDDD%3A010877611%3Ampg21%3Aa0091&resultsidentifier=ABCDDD%3A010877611%3Ampg21%3Aa0091

'Moh. Rum: nog 2 weken onderhandelen over order staakt het vuren', *De Volkskrant*, 09-07-1949.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=politonele&qql%5B%5D=%28date+gte+%2201-12-1948%22%29&qql%5B%5D=%28date+lte+%2201-12-1949%22%29&qql%5B%5D=ppn+any+%28412869594+OR+412869632+OR+412869624+OR+412869608+OR+412869616%29&redirect=true&page=8&resultsidentifier=ABCDDD%3A010880434%3Ampg21%3Aa0003&identifier=ABCDDD%3A010880434%3Ampg21%3Aa0003>

'Noodtoestand in Indië', *Trouw*, 22-11-1947.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ABCDDD%3A010871204%3Ampg21%3Aa0016>

'Staking van politionele actie thans zou een ramp zijn', *Trouw*, 02-08-1947

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identifier=ABCDD%3A010871300%3Amppeg21%3Aa0007>

'Wat is militaire actie en wat politionele taak?', *Trouw*, 28-12-1948.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?cql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412789353%22%29&query=politionele&coll=ddd&redirect=true&page=7&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1948%7C&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1949%7C&resultsidentifier=ABCDD%3A010870575%3Amppeg21%3Aa0016&identifier=ABCDD%3A010870575%3Amppeg21%3Aa0016>

'Nederland pion in het grote spel der politieke mogendheden', *Trouw*, 25-01-1949.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?cql%5B%5D=%28date+lte+%2210-07-1949%22%29&query=nederland+pion+in+het+politieke+spel&coll=ddd&redirect=true&identifier=ABCDD%3A010936984%3Amppeg21%3Aa0007&resultsidentifier=ABCDD%3A010936984%3Amppeg21%3Aa0007>

'De verdedigers van democratie en onafhankelijkheid', *De Waarheid*, 21-11-1947.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?cql%5B%5D=%28ppn+exact+%22832737666%22%29&query=politionele&coll=ddd&redirect=true&page=3&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1947%7C&resultsidentifier=ddd%3A010852148%3Amppeg21%3Aa0002&identifier=ddd%3A010852148%3Amppeg21%3Aa0002>

'Nog steeds staat de deur voor onderhandelingen open', *De Waarheid*, 16-11-1947.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?cql%5B%5D=%28ppn+exact+%22832737666%22%29&query=politionele&coll=ddd&redirect=true&page=2&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1947%7C&resultsidentifier=ddd%3A010852091%3Amppeg21%3Aa0011&identifier=ddd%3A010852091%3Amppeg21%3Aa0011>

'Wreedheden? Maar natuurlijk!', *De Waarheid*, 09-03-1949.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?cql%5B%5D=%28ppn+exact+%22832737666%22%29&query=politionele&coll=ddd&redirect=true&page=5&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1949%7C&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e+eeuw%7C1940-1949%7C1948%7C&resultsidentifier=ddd%3A010851479%3Amppeg21%3Aa0020&identifier=ddd%3A010851479%3Amppeg21%3Aa0020>

'Soldaten schrijven', *De Waarheid*, 20-07-1949.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22832737666%22%29&query=politonele&coll=ddd&redirect=true&page=1&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940

=

[1949%7C1949%7C&resultsidentifier=ddd%3A010851703%3Ampg21%3Aa0056&identifier=ddd%3A010851703%3Ampg21%3Aa0056](https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869543%22%29&query=politonele&coll=ddd&redirect=true&page=1&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1949%7C&resultsidentifier=ddd%3A010851703%3Ampg21%3Aa0056&identifier=ddd%3A010851703%3Ampg21%3Aa0056)

'Wat moet er nu in Indonesië gebeuren?', *Het Parool*, 09-08-1947.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1947%7C&qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869543%22%29&query=politonele&coll=ddd&redirect=true&page=1&identifier=ABCDDD%3A010835171%3Ampg21%3Aa0095&resultsidentifier=ABCDDD%3A010835171%3Ampg21%3Aa0095

'Na de actie, zijn er mogelijkheden?', *Het Parool*, 30-07-1947.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869543%22%29&query=sedert+generaal+spoor+het+eerste+schot+loste&coll=ddd&redirect=true&identifier=ABCDDD%3A010835162%3Ampg21%3Aa0024&resultsidentifier=ABCDDD%3A010835162%3Ampg21%3Aa0024>

'Tweede politonele actie een grote misgreep', *Het Parool*, 04-07-1949.

https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&query=politonele&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1948%7C&facets%5Bperiode%5D%5B%5D=2%7C20e_eeuw%7C1940-1949%7C1949%7C&facets%5Bpapertitle%5D%5B%5D=Het+Parool&page=3&resultsidentifier=ABCDDD%3A010828956%3Ampg21%3Aa0130&identifier=ABCDDD%3A010828956%3Ampg21%3Aa0130

'Fiasco is nu bijna volledig', *Het Parool*, 15-03-1949.

<https://www.delpher.nl/nl/kranten/view?qql%5B%5D=%28ppn+exact+%22412869543%22%29&query=fiasco+is+nu+bijna+volledig+op+weg+naar+de+ondergang&coll=ddd&redirect=true&identifier=ABCDDD%3A010828866%3Ampg21%3Aa0080&resultsidentifier=ABCDDD%3A010828866%3Ampg21%3Aa0080>

0

Plagiaatverklaring.

VERKLARING KENNISNEMING REGELS M.B.T. PLAGIAAT

Fraude en plagiaat

Wetenschappelijke integriteit vormt de basis van het academisch bedrijf. De Universiteit Utrecht vat iedere vorm van wetenschappelijke misleiding daarom op als een zeer ernstig vergrijp. De Universiteit Utrecht verwacht dat elke student de normen en waarden inzake wetenschappelijke integriteit kent en in acht neemt.

De belangrijkste vormen van misleiding die deze integriteit aantasten zijn fraude en plagiaat. Plagiaat is het overnemen van andermans werk zonder behoorlijke verwijzing en is een vorm van fraude. Hieronder volgt nadere uitleg wat er onder fraude en plagiaat wordt verstaan en een aantal concrete voorbeelden daarvan. Let wel: dit is geen uitputtende lijst!

Bij constatering van fraude of plagiaat kan de examencommissie van de opleiding sancties opleggen. De sterkste sanctie die de examencommissie kan opleggen is het indienen van een verzoek aan het College van Bestuur om een student van de opleiding te laten verwijderen.

Plagiaat

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. Je moet altijd nauwkeurig aangeven aan wie ideeën en inzichten zijn ontleend, en voortdurend bedacht zijn op het verschil tussen citeren, parafraseren en plagiëren. Niet alleen bij het gebruik van gedrukte bronnen, maar zeker ook bij het gebruik van informatie die van het internet wordt gehaald, dien je zorgvuldig te werk te gaan bij het vermelden van de informatiebronnen.

De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder (deugdelijke) verwijzing: parafrasen moeten als zodanig gemarkeerd zijn (door de tekst uitdrukkelijk te verbinden met de oorspronkelijke auteur in tekst of noot), zodat niet de indruk wordt gewekt dat het gaat om eigen gedachtengoed van de student;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;

- het zonder bronvermelding opnieuw inleveren van eerder door de student gemaakt eigen werk en dit laten doorgaan voor in het kader van de cursus vervaardigd oorspronkelijk werk, tenzij dit in de cursus of door de docent uitdrukkelijk is toegestaan;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

De plagiaatregels gelden ook voor concepten van papers of (hoofdstukken van) scripties die voor feedback aan een docent worden toegezonden, voor zover de mogelijkheid voor het insturen van concepten en het krijgen van feedback in de cursushandleiding of scriptieregeling is vermeld.

In de Onderwijs- en Examenregeling (artikel 5.15) is vastgelegd wat de formele gang van zaken is als er een vermoeden van fraude/plagiaat is, en welke sancties er opgelegd kunnen worden.

Onwetendheid is geen excuus. Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag. De Universiteit Utrecht gaat ervan uit dat je weet wat fraude en plagiaat zijn. Van haar kant zorgt de Universiteit Utrecht ervoor dat je zo vroeg mogelijk in je opleiding de principes van wetenschapsbeoefening bijgebracht krijgt en op de hoogte wordt gebracht van wat de instelling als fraude en plagiaat beschouwt, zodat je weet aan welke normen je je moeten houden.

Hierbij verklaar ik bovenstaande tekst gelezen en begrepen te hebben.

Naam: Job Brunner

Studentnummer: 3996182

Datum en handtekening: 17-01-2019

